

Ma 14 maart 2011. Het laatste nieuws het eerst op nu.nl

Nicolas Carr – Het Ondiepe

Hoe internet ons denken verandert, de subkop van het boek, is na het lezen van Carrs boek het best samen te vatten als ‘de versplintering van onze aandacht’.

HOE ONZE
HERSENNEN
OMGAAN MET
INTERNET
HET NICHOLAS
CARR
ONDIEPE

Internet verandert ons denken en niet echt ten goede, stelt Carr. En om zijn theorie te staven, gaat de auteur niet over een nacht ijs. In het eerste hoofdstuk wordt de werking van de hersenen uitgelegd.

Op het gebied van de neurowetenschappen zijn in de afgelopen jaren veel vorderingen gemaakt, en die hebben al tot meer opzienbare ontdekkingen geleid (zie ook: *De Vijfde Revolutie* van Lone Frank, dat vorig jaar eveneens bij Maven Publishing verscheen).

Vervolgens stort Carr zich op de geschiedenis van cijfers en letters. Van de orale traditie van woord- en kennisoverdracht naar het schrift, met Plato als voor- en Socrates als tegenstander. Het was een revolutie voor onze manier van lezen om af te stappen van die orale traditie: van hardop (voor)lezend naar zwijgend lezen om in stilte de woorden en hun betekenis in zich op te nemen.

Boekdrukkunst

Dan gaat Carr over op de ontdekking van Gutenberg, de boekdrukkunst, en de verspreiding van het boek. Een alfabetiseringsproces die in het westen tot maatschappelijke en gedragsveranderingen heeft geleid.

Tel daarbij de cijfers op die ons ordelijker leerden denken, het in kaart brengen van het universum, en de klok waardoor voortaan onze dagindeling en dus ook ons gedrag (ik heb wel/geen haast) veranderde.

Alarmerend

Tevens behandelt Carr de industrialisatie en de voortschrijdende technologie. Als Carr ten slotte bij het internet aankomt en diens invloed op onze denkstructuur, gaat het boek een alarmerende fase in, met de ‘neurologische passages’ over ons lange- en kortetermijngeheugen.

In onze jonge jaren worden de hersenen als het ware gerangschikt om ze te gebruiken als langetermijngeheugen – de grote opslagloods. Het kortetermijngeheugen is zeer beperkt, en de vingerhoedjes kennis van dagelijkse indrukken (via beeld en woord) vinden in het beste geval een weg in die langetermijngeheugenordering.

Het langetermijngeheugen, zo stelt Carr, ontstaat als het individu erop getraind wordt zich langdurig en intens in een onderwerp te verdiepen, wat dus bij de versplintering van de aandacht – door internet – niet gebeurt.

Kennis

Bij de zogezegd ongeordende hersens vliegen de vingerhoedjes kennis erin en eruit, en worden niet meer opgeslagen omdat er geen opslagloods is. Om het mild uit te drukken: daar word je als mens niet slimmer van, en maken we het internet tot ons collectieve geheugen waarvan we allemaal afhankelijk worden.

Het Ondiepe is niet geschreven in Klingon. Het boek biedt op heldere wijze fascinerende leesstof over neuronen, synapsen en korte- en langetermijngeheugens waarover het laatste woord nog niet gezegd is, zoals ‘151 denkers over internet’ onlangs al uitwees. Carr levert met zijn grondige studie een belangrijke bijdrage aan de actuele discussie.

© NU.nl/Anne Jongeling